

H. v. d. Werken:

Op safari in Afrika

Tsavo-Oost en Tsavo-West

Het uit twee delen bestaande Tsavo Nationale Park in Kenya - Oost en West - is met zijn 22.000 vierkante kilometers het grootste nationale park van Kenya en een der grootste van Afrika. Het is maar iets kleiner dan het beroemde Kruger-Park in Zuid-Afrika, maar daarentegen uitgestrekter dan Serengeti in Tanzania. Het is een intrigerend park met sterk van elkaar afwijkende landschappen, enerzijds een meertje, ontstaan door uit de bodem ontspringende bronnen, anderzijds droge woestijnachtige gebieden waar het publiek geen toegang heeft wegens de te grote gevaren die aan een bezoek verbonden zijn. Daartussen ligt een rijk gamma van landschappen, savannen, bossen en bergen. Tijdens mijn verblijf in Oost-Afrika bent ik er tweemaal geweest, een keer voor een kennismaking met Tsavo-West - waarvan een aantal dagen in gezelschap van de heer en mevrouw Guggisberg - de tweede maal vooral in het oostelijke deel. Tsavo ligt aan weerszijden van de autoweg van Nairobi naar Mombassa, een goede 250 kilometer van

de hoofdstad verwijderd. De oppervlakte is ongeveer zo groot als tweedeerde van Nederland - een flinke lap voor een reservaat, ofschoon altijd nog te klein om er het „natuurlijke evenwicht“ in te kunnen handhaven. De mens zal er noodzakelijkerwijs geregeld regulerend moeten optreden. Maar dat komt verderop nog wel ter sprake wanneer we, op papier, een paar gemakkelijke en minder gemakkelijke tochtjes in dit immense en indrukwekkende reservaat maken. De allereerste dag van mijn bezoek aan Tsavo-West had ik 's morgens vroeg reeds, vlak na zonsopgang, een hoogst interessante ontmoeting met drie hyenahonden, merkwaardige bontgeklekte, zeker niet onvriendelijk uitziende dieren met grote oren. Ze stonden midden op de weg en bleken niet erg schuw te zijn toen ik op een tiental meters van ze stopte. Toen ik, om een betere foto te kunnen maken, het portier wat opende, kwamen ze zelfs, neus in de lucht, nieuwsgierig dichterbij, zo nieuwsgierig dat het me beter leek de deur te sluiten. Want al schijnen ze dan weinig van een willekeurige, wat vreemd uit-

ziende hond te verschillen, vriendelijke jongens zijn het allerminst. Ze behoren niet tot de hyena's, zoals de naam mede suggereert, maar tot de uitgebreide hondenfamilie. Hun gedrag en, meer nog, de verhalen en verzinsels daarover, heeft ze berucht gemaakt en de naam van de meest afschuwelijke moordenaars van Afrika bezorgd. Al is de manier waarop ze hun prooi overweldigen niet bepaald zachtzinnig, toch zijn ze heel wat minder bloeddorstig dan men tot voor kort dacht. Ze jagen in troepen achter een prooidier aan, gewoonlijk een antilope, en wanneer ze kans zien het in te halen, scheuren ze het in stukken - een afschuwelijke geschiedenis omdat de eerste happen vaak al worden genomen als het armzalige slachtoffer nog voortrent. Tot zover is de wijze van doden inderdaad afzichtelijk, al kunnen de dieren niet helpen dat de natuur ze met deze hebbelijkheid heeft toegerust. Dat ze ook zouden doden om het doden zelf, dat ze dus veel meer slachtoffers maken dan ze opkunnan, is echter onjuist gebleken. Zodra de magen gevuld zijn, is de jachtlust over en geven ze zich als elk roofdier over aan vadsig nietsdoen. Tot de honger opnieuw begint te knagen. En als ze dan weer op jacht gaan, wil het helemaal niet zeggen dat ze inderdaad ook iets vangen. Meermalen weet de buit te ontsnappen. En aangezien de hyenahonden slechts gedurende bepaalde uren per dag jagen, komt het geregeld voor dat ze hun vaste dutje met een knorrende maag moeten doen. Ondanks alles blijven het dieren die, ofschoon klein van stuk, door hun aantal voor ieder levend wezen een geducht gevaar kunnen vormen. Vandaar dat ik armen en benen maar liever binnen de auto hield en volstond met het maken van foto's door het portieraampje. Want ook mensen zijn niet veilig voor ze, al zullen ze in zo'n wildrijk gebied als Tsavo weinig behoefte aan hen hebben. De nieuwsgierigheid der hyenahonden was vrij spoedig bevredigd. Na het vreem-

de op hun terrein gekomen luchtje eens grondig en van nabij, amper drie meter, te hebben opgesnoven, verdween de een na de ander in het hoge gras. Benzine en olie waren kennelijk niet wat ze zochten.

Enkele kilometers verderop lagen de beroemde Mzima-bronnen die per dag een goede 200.000 kubieke meter kristalhelder water in een even helder, door palmen omzoomd meer laten stromen. Het water is afkomstig van de aangrenzende Ghyulu-bergen, die uit een serie vulkanen bestaat welke nog maar betrekkelijk kort zijn uitgewerkt. Het poreuze gesteente ervan zuigt alle regen van de bergen als

Enige pelikanen in een dode boom, vlak bij Aruba in Tsavo-Oost.

een spons op en schenkt het gedurende het gehele jaar via de Mzima-bronnen aan de dorstende dieren en mensen, tot - via pijpleidingen - in grote steden toe. Maar ook aan ... nijlpaarden. Zo goed zijn deze kolossen in het altoos glasheldere water te bekijken dat men aan de oever van het meertje een uitkijkpost heeft gebouwd. En onder de grond, in de oever van het meertje, is in een soort loopgraaf, die met een trapje kan worden bereikt, een dikke glasruit geplaatst waardoor men een blik kan slaan op alle bewoners: de logge nijlpaarden, een enkele krokodil en duizenden vissen, voornamelijk tilapia's of nijlbaarzen, die zich bij elke bezoeker haastig voor het glas verzamelen in afwachting van de lekkernijen die de Afrikaanse wildwachters en bewakers ten grieve

van de toeristen in het water gooien en die de vissen in roerige opwindung brengen. De Mzima-bronnen zijn er weer een voorbeeld van hoe snel in deze moderne tijd verborgen en ontoegankelijke gebieden kunnen worden „opengelegd“. Slechts enkele tientallen jaren geleden kon de plek alleen door moeizame expedities te voet worden bereikt. Nu voert er een smalle maar voor elke auto begaanbare weg heen, die uitmondt in een groot parkeerterrein, en kan men zowaar een kijkje in dit natuurlijke aquarium nemen. Goed, er mag dan veel van de romantiek zijn weggenomen, anderzijds blijft het opwindend en interessant om, in wezen toch midden in de wildernis, te kunnen zien wat zich in de natuur onder water afspeelt. En wat de romantiek betreft: op hon-

